

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373
www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

06.11.2023 nr.4-1d/23-
la nr. 10/4343 din 30.10.2023

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Procuratura Generală a examinat *Raportul de evaluare privind măsurile legislative și de altă natură pentru punerea în aplicare a dispozițiilor de implementare a Convenției Consiliului European privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (Convenția de la Istanbul), elaborat de Grupul de experți privind acțiunea împotriva violenței asupra femeilor și violenței domestice (GREVIO) remis spre consultare.*

În rezultatul studiului *Raportului de evaluare privind măsurile legislative și de altă natură pentru punerea în aplicare a dispozițiilor de implementare a Convenției Consiliului European privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (în continuare - Raport)*, Procuratura Generală intervine cu următoarele precizări și propuneri:

1. Cu referire la pct.201 GREVIO "îndeamnă autoritățile Republicii Moldova să modifice infracțiunile sexuale prevăzute de Codul Penal pentru a încorpora pe deplin noțiunea de lipsă a consimțământului liber acordat, așa cum prevede articolul 36 din Convenția de la Istanbul, precum și pentru a defini tipul de neconsimțământ".

Considerăm judicios de menționat că, prin *Legea nr.316/2022 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie)*, au fost modificate și completate mai multe acte normative, inclusiv prevederile din Codul penal și Codul de procedură penală, ce vizează asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie, modificări realizate în vederea ajustării cadrului legal național la prevederile Convenției de la Istanbul.

Astfel, scopul intervenirii cu modificări în legea penală a constituit redefinirea noțiunii de „viol” prin „act sexual neconsimțit”, introducerea infracțiunii de „acțiuni cu caracter sexual neconsimțit”, completarea Codului penal cu articolul 132² - „Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite”, care redă definiția noțiunii de

”neconsimțit”- actul sexual sau acțiunea cu caracter sexual, care este însoțită de o constrângere fizică sau psihică, aplicată victimei ori altei persoane, sau în care se profită de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința;

2. Cu referire la pct.221 GREVIO observă că, cerința articolului 46 din Convenția de la Istanbul de a introduce pedepse agravate pentru infracțiuni săvârșite împotriva unui fost sau actual soț sau partener, membrilor de familie sau persoanelor, care conviețuiesc cu victima, este mai puțin respectată. De exemplu, în timp ce anumite infracțiuni prevăzute de Codul penal, cum ar fi violul (articolul 171), acțiuni cu caracter sexual neconsimțite (articolul 172) și omorul (articolul 145) enumeră săvârșirea infracțiunii împotriva unui membru al familiei ca circumstanță agravantă, GREVIO constată că, unele infracțiuni aplicabile cazurilor de violență împotriva femeilor nu incriminează o asemenea faptă infracțională, cel puțin ca circumstanță agravantă. Drept exemple pot servi infracțiuni prevăzute de art.151, art.152, art.155 din Codul penal.

Considerăm judicios de menționat că, această abordare (observație) nu corespunde prevederilor Codului penal și practicii judiciar-penale naționale.

Astfel, legiuitorul național a prevăzut o normă penală distinctă - Violență în familie - art.201¹ Cod penal care, potrivit prevederilor art. 116 alin. (1) din Codul penal, este o normă specială în raport cu art. 151, 152, 155 ș. a. infracțiuni din Codul penal care incriminează violența fizică sau psihică deoarece obiectul juridic principal al infracțiunii prevăzute de art. 201¹ din Codul penal îl formează relațiile sociale cu privire la solidaritatea familială.

Accentuăm că, infracțiunile de violență, din moment ce au ca subiect special-membrul de familie (noțiune redată la art.133¹ Cod penal), cad sub incidența exclusivă a infracțiunii de violență în familie - art.201¹ Cod penal.

Infracțiunea de violență în familie prevede sancțiuni mai grave comparativ cu fapte similare, comise între persoane, care nu sunt membri de familie, **astfel cerința prevederilor art.46 din Convenția de la Istanbul a fost implementată în legislația națională.**

Este necesar de menționat că, forma violenței în familie, cum ar fi violența sexuală, nu este cuprinsă de norma penală actuală, care reglementează violența în familie - art.201¹ Cod penal, depășind limitele acestei componente și urmează a fi calificată în conformitate cu prevederile capitolului IV al Părții speciale a Codului penal „*Infracțiuni privind viața sexuală*”. Din aceste considerente componentele de infracțiuni, prevăzute în capitolului IV al Părții speciale a Codului penal, cum ar fi violul (articolul 171), acțiuni violente cu caracter sexual (articolul 172) sunt însoțite de circumstanța agravantă – ”săvârșită asupra unui membru de familie”.

Infracțiunea de cauzare a vătămării corporale și forma agravantă a acesteia comisă împotriva unui fost/actual soț sau partener, a membrilor familiei și a persoanelor care conviețuiesc cu victima, urmează a fi calificată prin prisma infracțiunii de violență în familie – art.201¹ Cod penal.

Din aceste raționamente, circumstanța agravantă - ”săvârșită asupra unui membru de familie” nu este inclusă în următoarele componente de infracțiuni - articolul

151 Cod penal ”Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății” și articolul 152 Cod penal ”Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății”, ”Amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății” - articolul 155 Cod penal.

3. Cu referire la pct. 226 GREVIO observă că, *”infrațiunea specifică de violență domestică prevăzută la articolul 201¹ din Codul penal se aplică „acțiunilor violente care au ca rezultat vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății”, în timp ce alte forme de violență împotriva femeilor sau violența domestică, care provoacă răni mai grave sau deces vor fi calificate drept crimă sau cauzarea de vătămare corporală – astfel, intrând în domeniul de aplicare al reconcilierii. GREVIO constată cu îngrijorare că, nu au fost furnizate informații cu privire la introducerea unor măsuri specifice, cum ar fi orientări sau eforturi de formare, pentru a se asigura că victimele își exprimă consimțământul liber la reconciliere și nu se recurge la constrângere sau intimidare asupra lor. Prin urmare, este esențial ca judecătorii să fie instruiți să renunțe la încercările de conciliere în toate cazurile, care implică violență împotriva femeilor și violență domestică”*.

Considerăm judicios de menționat că, conform legislației naționale toate formele de violență în familie vor fi calificate prin prisma art.201¹ Cod penal. Infrațiunea - Omorul săvârșit asupra unui membru de familie va fi calificată prin prisma art.145 alin.(2) lit.e¹ Cod penal. În cazul violenței sexuale (art.171 Cod penal ”Viol” și 172 Cod penal ”Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite”) acțiunile infracționale vor fi apreciate prin aplicarea circumstanței agravante - *asupra unui membru de familie*.

Subsecvent, considerăm necesar de subliniat că, în cauzele penale pe infracțiuni de violență în familie, încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților este interzisă, fapt ce derivă atât din prevederile art.109 Cod penal, cât și art.276 Cod de procedură penală.

**Adjunctul Procurorului
General interimar**

Aliona NESTEROV